

MART AYI FİYAT GELİŞMELERİ

4 Nisan 2024

Özet

Tüketici fiyatları mart ayında yüzde 3,16 oranında yükselmiş, yıllık enflasyon 1,43 puan artarak yüzde 68,50 olarak gerçekleşmiştir. Yıllık enflasyon gıda alt grubunda gerilerken temel mal ve hizmetlerde daha belirgin olmak üzere diğer gruplarda yükselmiştir. Aylık bazda hizmet, gıda ve temel mallar fiyat artışları ile öne çıkan gruplar olmuştur. Ücret etkisinin ve geriye doğru endeksleme davranışının belirgin olduğu hizmet grubunda aylık fiyat artışı bir miktar yavaşlamakla birlikte, kira, eğitim ve haberleşme kalemleri öncülüğünde görece yüksek seyretmiştir. Gıda fiyatlarındaki aylık artışı kırmızı et öncülüğünde işlenmemiş gıda fiyatları sürüklerken, işlenmiş gıda grubundaki zayıflama dikkat çekmiştir. Temel mal grubu fiyat artışı mart ayında güçlenmiş, dayanıklı mal grubu öne çıkan alt grup olmuştur. Bu gelişmede döviz kurunun etkileri hissedilirken, iç talep koşullarının dirençli seyri dayanıklı tüketim mallarında maliyet artışlarının fiyatlara geçişini kolaylaştırmıştır. Enerji aylık enflasyonu akaryakıt fiyatlarına paralel olarak önceki aylara kıyasla daha ılımlı bir seyir izlemiştir. Aylık üretici enflasyonu geçen aya göre yavaşlasa da yüksek seyretmiş, yıllık üretici enflasyonu düşük bazın da etkisiyle artış kaydetmiştir. Ana sanayi gruplarına göre incelendiğinde, enerji fiyatlarının ılımlı seyrettiği, enerji dışı gruplarda ise nispeten yüksek artışların sürdüğü gözlenmiştir. Bu görünüm altında, mevsimsellikten arındırılmış verilerle B ve C göstergelerinin aylık artış oranları devam eden zayıflama eğilimine rağmen Enflasyon Raporu öngörülerinin üzerinde kalmış, göstergelerin yıllık enflasyonları artış göstermiştir.

Bu rapor, fiyat istatistiklerinin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanmasını izleyen iş günü içinde yayımlanmakta ve TCMB'nin bir önceki ayın enflasyon rakamlarına ilişkin ilk görüşlerini ifade etmekte olup, resmi fiyat istatistiklerinin açıklanması ile Para Politikası Kurulu toplantısı arasında geçen süre zarfında aylık enflasyon gelişmelerinin kamuoyu tarafından daha sağlıklı biçimde yorumlanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Değerlendirmeler

Mart ayında tüketici fiyatları yüzde 3,16 oranında yükselmiş ve yıllık enflasyon 1,43 puan artarak yüzde 68,50 olmuştur. B ve C endekslerinin yıllık değişim oranları sırasıyla 1,58 ve 2,32 puan artarak yüzde 71,89 ve yüzde 75,21 olarak gerçekleşmiştir (Grafik 1 ve Tablo 1). Bu dönemde doğal gazın aylık tüketici enflasyonuna mekanik etkisi geçen ay olduğu gibi (0,02 puan) oldukça sınırlı kalmıştır (Grafik 2).

Yıllık tüketici enflasyonuna katkılar incelendiğinde, bir önceki aya göre temel mallar, hizmet, enerji ve gıda gruplarının katkıları sırasıyla 0,71; 0,62; 0,09 ve 0,01 puan artmıştır. Öte yandan, alkol-tütün-altın grubunun katkısı geçen ay ile kıyaslandığında değişmemiştir.

Mevsimsellikten arındırılmış verilerle incelendiğinde, B ve C endekslerinin aylık artışları bir önceki aya kıyasla bir miktar gerilemiştir (Grafik 3). Fiyat artışları B endeksini oluşturan gruplardan temel mal grubunda şubat ayına kıyasla bir miktar güçlenirken, işlenmiş gıdada belirgin olmak üzere işlenmiş gıda ve hizmet gruplarında yavaşlama kaydetmiştir (Grafik 4).

Hizmet fiyatları artışı mart ayında yüzde 4,20 ile yavaşlamaya devam etmekle beraber kuvvetli seyretmiş, grup yıllık enflasyonu 2,12 puan artışla yüzde 96,48 olmuştur. Aylık bazda ulaştırma grubu fiyatları sınırlı bir miktar gerilerken diğer alt gruplarda belirgin fiyat artışları gözlenmiştir. Yıllık enflasyon ulaştırma alt grubunda gerilerken lokanta-otelde görece yatay seyretmiş, diğer alt gruplarda ise yükselmiştir (Grafik 5). Kiralar aylık bazda yüzde 6,33, haberleşme hizmetleri ise telefon görüşme ile internet ücretleri kaynaklı olarak yüzde 6,63 oranında artarak yüksek artış eğilimini sürdürmüştür. Kira alt grubunda yıllık enflasyon 3,02 puan artışla yüzde 123,95'e ulaşmıştır. Diğer hizmetler alt grubunda, eğitim ve sigorta fiyatları öne çıkmıştır. Özellikle eğitim hizmetlerinde aylık fiyat artışı özel okul ücretleri kaynaklı olarak şubat ayında olduğu gibi yüksek bir artış (yüzde 13,08) kaydetmiş ve bu grupta yıllık enflasyon yüzde 104,07 olmuştur. Gıda fiyatları ile asgari ücret gelişmelerinin etkilediği lokanta-otel alt grubunda aylık artış oranı yüzde 3,95 ile önceki aya kıyasla yavaşlamıştır. Ulaştırma hizmetleri fiyatı karayolu ile şehirlerarası yolcu taşımacılığı (yüzde -8,36) ve havayolu ile yolcu taşımacılığı (yüzde -0,94) fiyatlarındaki düşüşler neticesinde aylık bazda sınırlı oranda gerileyerek hizmetlerin diğer alt gruplarından ayrılmıştır.

Temel mal grubu yıllık enflasyonu 2,46 puan artışla yüzde 56,46 olarak gerçekleşmiştir (Grafik 6). Mart ayında yıllık enflasyon tüm alt gruplarda artış kaydetmiştir. Dayanıklı mal (altın hariç) fiyatları yüzde 3,04 oranında artmış, alt grup yıllık enflasyonu 2,13 puan artışla yüzde 61,11 olmuştur. Dirençli seyreden yurt içi talep ve döviz kuru gelişmelerinin etkilerinin hissedildiği dayanıklı mal grubunda mobilya sektörü fiyat artışları (yüzde 5,06) ile öne çıkarken bunu elektrikli ve elektriksiz ev aletleri (yüzde 3,00) ile otomobil kalemi (yüzde 2,53) izlemiştir. Diğer temel mallar alt grubunda fiyatlar yüzde 2,72 oranında yükselmiş, yıllık enflasyon 0,30 puan artışla yüzde 55,25 seviyesine ulaşmıştır. Alt grup aylık enflasyonunda kişisel bakım ürünleri ile konutun bakım ve onarımı ön plana çıkmıştır. Mart ayında giyim ve ayakkabı fiyatları bir önceki yılın aynı dönemindeki düşüşün aksine aylık yüzde 2,61 oranında artmış, alt grup yıllık enflasyonu 6,73 puanlık artışla yüzde 49,12'ye yükselmiştir.

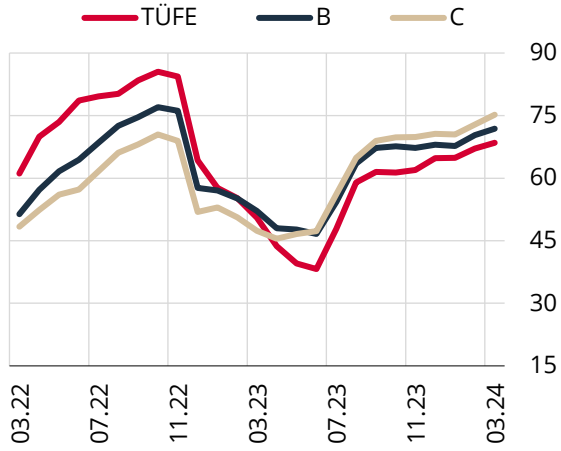
Enerji fiyatları mart ayında yüzde 1,39 oranında yükselmiş, grup yıllık enflasyonu 1,37 puan artarak yüzde 37,32 seviyesinde gerçekleşmiştir (Grafik 7). Türk lirası cinsi petrol fiyatlarındaki gelişmelerle akaryakıt fiyatları yüzde 1,70 oranında artmıştır. Tüp gazda fiyat artışları yüzde 7,06 ile önceki aya kıyasla güçlenirken, diğer kalemlerde fiyatlar ılımlı bir seyir izlemiştir.

Gıda ve alkolsüz içecekler grubu fiyatları mart ayında yüzde 3,40 oranında artmış, yıllık enflasyon 0,71 puan düşerek yüzde 70,41 seviyesine gerilemiştir (Grafik 7). Yıllık enflasyon işlenmemiş gıdada yataya yakın seyirle yüzde 84,14 oranında gerçekleşirken, işlenmiş gıdada 1,45 puan düşüşle yüzde 58,97 olmuştur (Grafik 8). Mevsimsellikten arındırılmış verilerle, bir önceki ay sebze fiyatları öncülüğünde artan taze meyve sebze fiyatları bu ay ılımlı seyretmiştir. Diğer işlenmemiş gıda grubunda kırmızı ve beyaz et fiyatlarındaki artış önemli ölçüde güçlenerek bu grupta izlenen yüksek aylık enflasyonda (yüzde 8,92) belirleyici olmuştur. Böylelikle, işlenmemiş gıda aylık enflasyonu yüzde 5,57 oranında gerçekleşmiştir. İşlenmiş gıda grubu aylık enflasyonu ise yüzde 1,39 ile önemli ölçüde yavaşlarken, kırmızı et fiyatlarının etkilediği işlenmiş et ürünlerinde yüksek artışlar devam etmiştir.

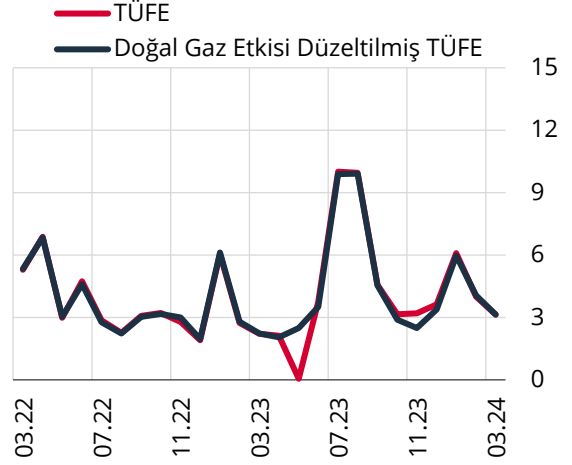
Yurt içi üretici fiyatları mart ayında yüzde 3,29 oranında artmış, yıllık enflasyon düşük bazın da etkisiyle 4,18 puan yükselerek yüzde 51,47 olmuştur (Grafik 9 ve Tablo 2). Ana sanayi gruplarına göre incelendiğinde, enerji alt grubunda fiyatlar aylık bazda ılımlı seyrederken enerji dışındaki gruplar aylık yüzde 3,4-4,3 bandında artışlar göstermiştir (Grafik 10). Aylık fiyat gelişmeleri sektörler bazında incelendiğinde, fiyat artışlarının genele yayıldığı izlenirken, metal cevherleri, diğer mamul eşyalar, basım ve kayıt hizmetleri, tekstil, gıda, kauçuk ve plastik ürünleri ile motorlu kara taşıtları öne çıkan alt gruplar olmuştur.

Grafik ve Tablolar

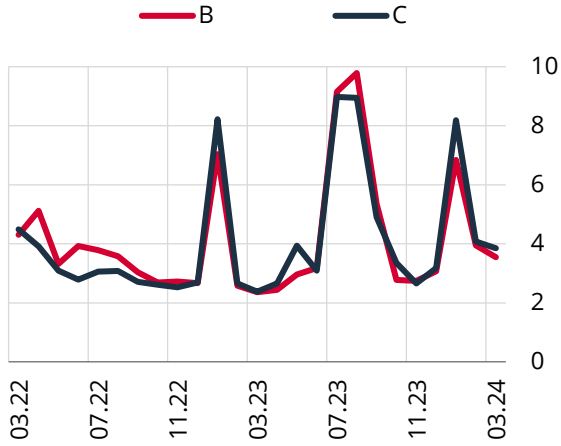
Grafik 1: TÜFE, B ve C
(Yıllık % Değişim)

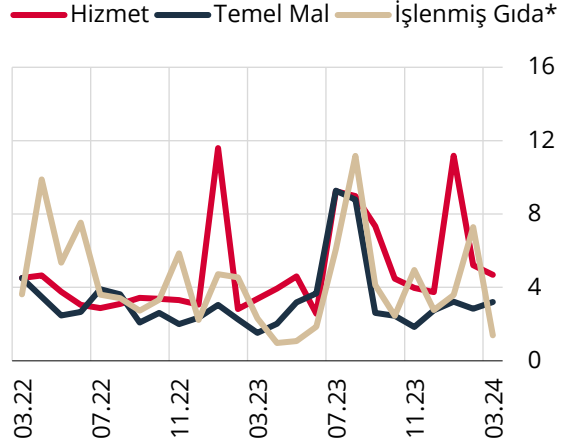
Grafik 2: TÜFE ve Doğal Gaz Etkisi
Düzeltilmiş TÜFE (Mev. Ar., Aylık % Değişim)

Grafik 3: B ve C Endeksi
(Mev. Ar., Aylık % Değişim)

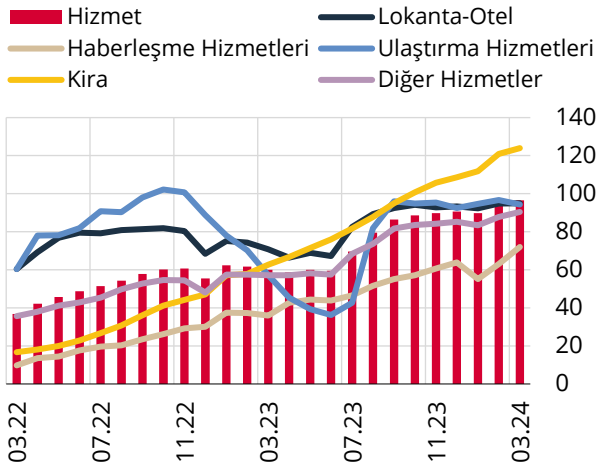

Grafik 4: B Endeksinin Ana Bileşenleri
(Mev. Ar., Aylık % Değişim)

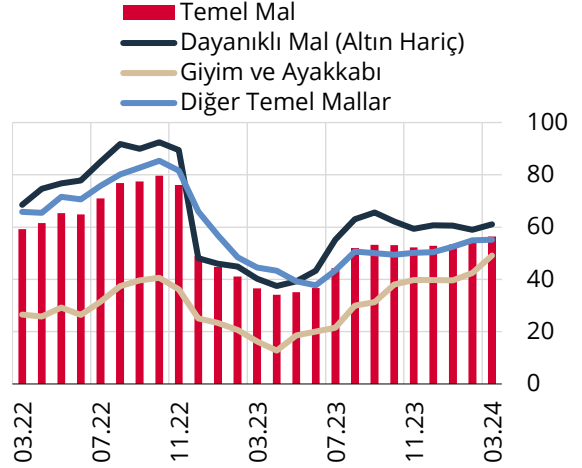

* İşlenmiş gıda grubunda mevsimsel etki bulunmamaktadır.

Grafik 5: Hizmetler (Yıllık % Değişim)

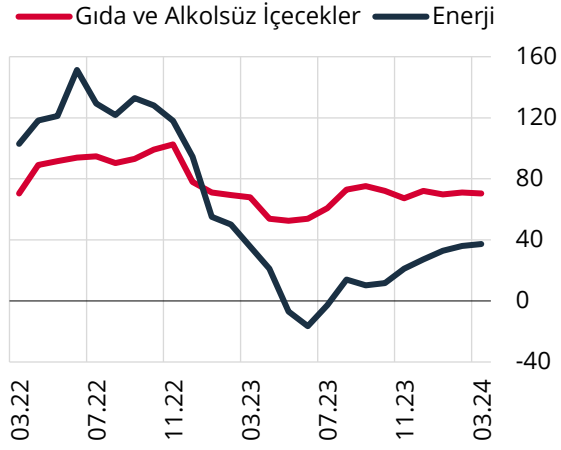

Grafik 6: Temel Mallar (Yıllık % Değişim)

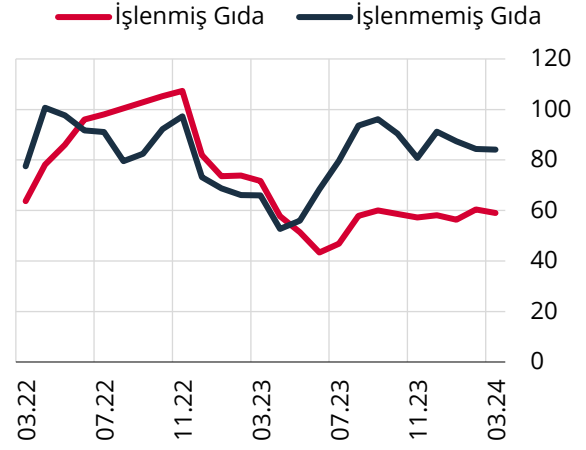

Grafik 7: Gıda ve Enerji

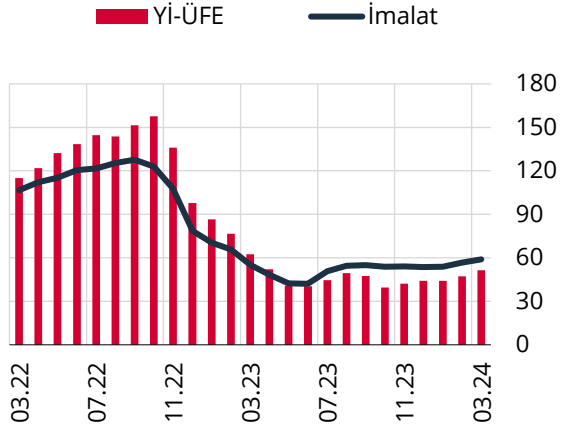
(Yıllık % Değişim)

Grafik 8: İşlenmiş ve İşlenmemiş Gıda

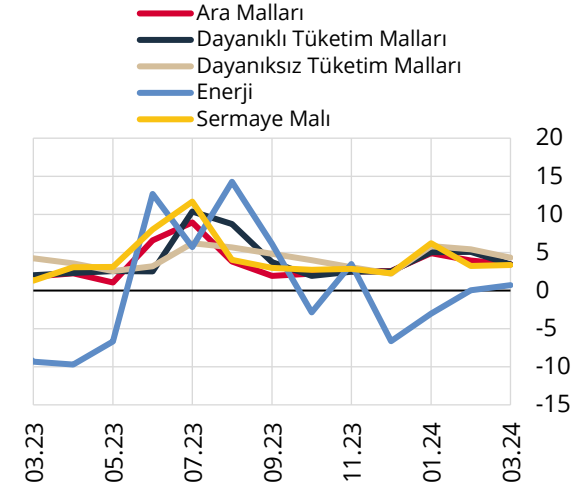
(Yıllık % Değişim)

Grafik 9: Yi-ÜFE ve İmalat

(Yıllık % Değişim)

Grafik 10: Yi-ÜFE Ana Sanayi Grupları

(Aylık % Değişim)

Tablo 1: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Aylık		Yıllık	
	Mar.24	Mar.23	Mar.24	Mar.23
TÜFE	3,16	2,29	68,50	50,51
1. Mallar	2,73	1,98	58,17	47,10
Enerji	1,39	0,38	37,32	35,66
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	3,40	3,84	70,41	67,89
İşlenmemiş Gıda	5,57	5,72	84,14	65,94
Taze Meyve-Sebze	0,57	-2,69	82,67	35,72
Diğer İşlenmemiş	8,92	11,32	85,02	86,23
İşlenmiş Gıda	1,39	2,32	58,97	71,68
Ekmek ve Tahıllar	0,95	2,36	58,80	57,95
Diğer İşlenmiş	1,60	2,30	59,02	79,68
Enerji ve Gıda Dışı Mallar	2,65	1,12	57,59	37,05
Temel Mallar	2,85	1,24	56,46	36,58
Dayanıklı Mallar (Altın Hariç)	3,04	1,67	61,11	40,21
Giyim ve Ayakkabı (*)	2,61	-2,02	49,12	16,26
Diğer Temel Mallar	2,72	2,52	55,25	44,48
Alkollü İçecekler ve Tütün	-0,02	0,05	62,98	43,75
Altın	10,37	2,64	84,78	27,73
2. Hizmetler	4,20	3,08	96,48	59,93
Kira	6,33	4,89	123,95	62,76
Lokanta ve Oteller	3,95	3,85	94,97	70,73
Ulaştırma Hizmetleri	-0,17	1,01	94,41	57,12
Haberleşme Hizmetleri	6,63	1,04	71,99	35,87
Diğer Hizmetler	4,11	2,65	90,41	57,08
3. Temel Göstergeler				
B - İşlenmemiş Gıda Ürünleri, Enerji, Alkollü İçkiler ve Tütün ile Altın Hariç TÜFE	3,14	2,19	71,89	52,11
C - Enerji, Gıda ve Alkolsüz İçecekler, Alkollü İçkiler ile Tütün Ürünleri ve Altın Hariç TÜFE	3,52	2,15	75,21	47,36
D - İşlenmemiş Gıda, Alkollü İçecekler ve Tütün Ürünleri Hariç TÜFE	2,95	1,91	66,58	48,98
F - Yönetilen-Yönlendirilen Fiyatlar Hariç TÜFE	3,61	2,51	74,44	48,77

Kaynak: TÜİK.

* Giyim hizmetlerini içermemekte olup, sadece malları kapsamaktadır.

Tablo 2: Yİ-ÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık (%)	Mart 2024		Mart 2023	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
Yİ-ÜFE	100	3,29	51,47	0,44	62,45
Madencilik	3,66	3,35	71,19	1,48	80,42
İmalat	86,45	3,46	58,92	2,02	55,19
Petrol Ürünleri Hariç İmalat	82,76	3,67	58,47	2,45	57,99
Petrol ve Ana Metal Ürünleri Hariç İmalat	73,88	3,63	59,40	2,36	62,46
Elektrik, Gaz Üretimi ve Dağıtım	9,28	1,43	-18,92	-13,28	95,46
Su Temini	0,61	2,64	66,23	2,62	95,48
Ana Sanayi Kollarına Göre Yİ-ÜFE					
Ara Malı		3,45	53,84	1,86	46,96
Dayanımlı Tüketim Malları		3,43	63,73	2,03	54,84
Dayanımlı Tüketim Malları (Mücevherat Hariç)		2,50	62,53	2,48	57,86
Dayanısız Tüketim Malları		4,31	64,44	4,24	85,23
Sermaye Malı		3,37	68,11	1,28	51,86
Enerji		0,70	11,55	-9,32	79,99

Kaynak: TÜİK.